

Costa Gavras

Pravým jménem **Konstantinos Gavras** se narodil roku 1933 v Řecku. Vyrůstal v rodině, kde antifašistický odboj a politický aktivismus hrály zásadní roli, což se výrazně promítá v jeho filmové tvorbě. Po emigraci z Řecka do Francie v padesátých letech studoval práva a následně filmovou školu v Paříži, kde žije a tvoří dodnes. Po studiích Gavras pracuje jako asistent s renomovanými režiséry jakými jsou Henri Verneuil, René Clément nebo Jacques Demy.

Svůj první vlastní film natočil na základě detektivky Sébastiena Japrisota *Zločin v expresu* (*Compartment tueurs*, 1965), probíhající v lůžkovém oddělení nočního vlaku Marseille-Paříž. Jeho stejnojmenný film se proslavil jak ve Francii, tak i ve Spojených státech.

Dalším úspěchem je snímek situovaný v roce 1943 *Muž navíc* (*Un homme de trop*, 1967), ve kterém francouzská odbojová skupina obdrží příkaz osvobodit od německých okupantů 12 mužů odsouzených k smrti.

V roce 1969 točí svůj dosud nejznámější snímek *Z (Z)*, který je vzápětí oceněn Oscarem za nejlepší cizojazyčný film a za nejlepší střih. Příběh je adaptací románu Vassilise Vassilikose, který vypráví o vraždě prominentního levicového aktivisty tehdejšími režimem v Řecku, který tuto událost klasifikuje jako pouhý incident. Premiéra filmu proběhne po květnových událostech 1968 a silně rezonuje s tehdejšími publikem. Ve filmu excelují **Yves Montand** a **Jean-Louis Trintignant**.

Díky obrovskému celosvětovému úspěchu filmu *Z* se Costa Gavras pouští do natáčení dalšího politicky laděného snímku – tentokrát o stalinistických procesech 50. let v Československu. Film *Doznání* (*L'Aveu*, 1970) je příběhem inspirovaným románem Artura Londona, bývalého ministra zahraničních věcí ČSR, kterému se povedlo utéct do exilu před rozsudkem k doživotnímu vězení v procesu s Rudolfem Slánským.

Svůj poslední snímek Gavras zasadil do období řecké ekonomické krize. Název filmu *Dospělí v místnosti* (*Adults in the room*, 2019) odkazuje na výrok bývalé ředitelky Mezinárodního měnového fondu Christine Lagarde ze zákulisí bruselských schůzí, z nichž čerpal i veškerý materiál ke svému scénáři. Nahrávky schůzí mu poskytl tehdejší řecký ministr financí Yánnis Varoufákis. Sám ho nazývá antickou tragédií moderních dob.

Gavrasův nejnovější snímek a jeho čtyři rané filmy budou promítané v rámci cyklu věnovaném tvorbě tohoto řecko-francouzského filmaře a prezidenta Francouzské filmotéky. Na festivalu francouzského filmu 2021 bude přítomen jako čestný host po boku své manželky **Michèle Ray**, novinářky a producentky několika z jeho filmů.